

tion kunde bringes i nærmere Overensstemmelse med Forfatningen, end den nu er, og dernæst, hvorledes den kunde omformes saaledes, at Embedsmændenes Antal kunde indskrænkes. Af de Embedsmænd, der bleve tilbage, hvis der blev foretaget en Indskrænkning, mener jeg, at der er flere, som kunde gjøre Fordring paa, og som Staten kunde have Interesse af at give høiere Løn. Dette kunde man jo ogsaa bedre og mere økonomisk gjøre, naar man havde indskrænket det overflødige Antal af Embedsmænd. Altsaa, det er for mit eget Vedkommende og for at blive forstaaet rigtigt, at jeg har villet gjøre denne Bemærkning. Min Mening er altsaa den: Lad os ikke gaa hen og svække Udsigten til at faae Reformen gennemførte paa den civile Administrations Omraade derved, at vi, før Noget sker i saa Henseende, forbedre Lønningerne. Det er et Raad, som jeg tillader mig at give det ærede Things Medlemmer, der, ligesom jeg, mene, at Administrationen kan simplificeres og gjøres billigere.

Justitsministeren (Nellemann): Jeg ønsker at gjøre et Par Bemærkninger, for at berigtige en Opfattelse af mine Ord, som jeg ikke kan vedfænde mig. Jeg har nemlig ikke ment eller sagt, at man ikke skulde have Ret til at inddrage disse Spørgsmaal om, hvorvidt Amtmandsinstitutionen behøves, eller hvilke Reformers der ere nødvendige i denne Institution, under Diskussionen. Det er overhovedet ikke min Sag at afgjøre, hvad man har Ret til at inddrage under Diskussionen eller ikke, det er et Spørgsmaal, som henhører under den ærede Formand. Jeg vilde blot fremhæve, at det ikke var heldigt, om man vilde inddrage disse store Anliggender under denne Sag, fordi det, efter min Mening vilde være ensbetydende med, at Loven ikke blev fremmet. Ligeledes veed jeg meget godt, at der ikke bestaar nogen Pligt for Rigsdagen til at revidere disse Love i den almindelige juridiske Betydning af Ordet, forsaavidt man ved Pligt kun forstaaer en saadan, som kan fremtvinges ved ydre Tvangsmidler. Derimod skjønner jeg ikke rettere, end at man har fuld Frihed til at sige, at der paa hviler Rigsdagen den samme politiske Forpligtelse til at fremme denne Sag, som til at fremme andre Sager, der ifølge deres Natur maa komme til Afgjørelse paa et vist Tidspunkt. Jeg tror endog, at det særlig var Rigsdagen, der i sin Tid holdt paa at faae Revisionsbestemmelsen ind i Loven, og det forekommer mig derfor ogsaa, at der er fuld Frihed til at sige, at det maa være Rigsdagens konstitutionelle Pligt at tage disse Love under Behandling. Jeg har aldeles ikke, som den ærede sidste Læser bemærkede, sagt Noget om, at det var Rigsdagens Pligt at forhøje Lønningerne eller deslige; men jeg har sagt, at det var dens Pligt i Genhold til Revisionsbestemmelsen at behandle Sagen; videre gif-

min Ytring ikke. — Der var et andet Punkt i de Ytringer, som det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) fremkom med, der foranlediger mig til et Par Bemærkninger, særlig ogsaa fordi hans Udtalelse var formuleret som et Slags Spørgsmaal til mig. Jeg skal da bemærke, at det er jo et meget stort Spørgsmaal, om Staten i Almindelighed bør overtage en Forpligtelse til at indstaae Borgerne for de Erstatninger, som kunne tilkomme dem hos Embedsmændene paa Grund af disses Tjenestefeil. Det er et meget stort Spørgsmaal, som andetteds har været Gjensind for meget vidtløftige Forhandlinger, men her tillands er det ikke Retsregel, her tillands gælder det ikke som almindelig Regel, at Staten har en saadan Erstatningspligt. Paa det Øbet, som det ærede Medlem særlig valgte som Exempel, forholder det sig imidlertid anderledes. Det ærede Medlem valgte som Exempel Doer. Der forholder det sig nemlig ifølge Skifteloven af 30te Novbr. 1874 § 92 saaledes, at den indeholder en Bestemmelse om, at Staten skal være subsidiært ansvarlig for Erstatningskrav, der maatte tilkomme Private hos Skifteforvalteren; men denne Bestemmelse staar rigtignok efter min Opfattelse som en Undtagelse, og forøvrigt maa det vistnok siges, at man ikke her anerkjender nogen Retspligt for Staten i saa Henseende; en anden Ting er jo, om man ved flere Leiligheder frivilligt har bevilget en Erstatning, saaledes som man f. Ex. i sin Tid gjorde i Henseende til nogle Overformynderimidler, der vare gaaede tabte, saa vidt jeg erindrer, ved Kjøbstads-Overformynderier. Det er imidlertid et meget stort Spørgsmaal, som kræver moden Overveielse, og som jeg for min Part ikke skulde have noget mod at yde mit Bidrag til, dersom det skulde komme frem i min Tid, nemlig det Spørgsmaal om, hvorvidt der bør gjøres en Forandring i denne Retsstilstand, og navnlig med hvilke Indskrænkninger — thi der maa være Indskrænkninger — man kunde gaa over til den Regel, at Staten overhovedet skulde bære et almindeligt Ansvar for sine Embedsmænds Handlinger. — Jeg vil dernæst gjøre en Bemærkning til det ærede Medlem for Aalborg Amts 5te Valgkreds (B. Holm), som forsaavidt har en personlig Karakter, som den tilbids figter til min egen Virksomhed. Det ærede Medlem sagde, at, da man for 10 Aar siden her i Thinget debatterede Spørgsmaalet om Amtmændenes Nødvendighed eller Overflødighed, blev der anført den Grund for ikke at røre ved Amtmændenes Stilling, at Retsreformen var ivende, og den selv samme Grund anfører man idag. Jeg vil dertil blot knytte den Bemærkning, at der dog er en væsentlig Forskjel i saa Henseende, som ikke maa overses, eller som idetmindste vi, der have arbejdet paa denne Sag, ikke kunne være tjente med, at man overser, den nemlig, at der siden den Tid er foregaaet den væsentlige Forandring, at nu foreligger Kommissionens Betænk-